FIN-FSA
FINANSSIVALVONTA

12.3.2021 FIVA/10/01.01.01/2021

Pankkien sääntely ja riskialueet, Torsten Groschup Julkinen

Eduskunnan talousvaliokunta

E 10/2021 vp

Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto toimenpiteistä järjestämättömien lainojen vähentämiseksi EU:ssa

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt asiantuntijalausuntoa Valtioneuvoston selvitykseen liittyen Komission tiedonantoon toimenpiteistä järjestämättömien lainojen vähentämiseksi EU:ssa. Esitämme kunnioittavasti asiantuntijalausuntona seuraavaa.

Käsiteltävä muistio on osa laajempaa kokonaisuutta, jonka tarkoituksena on saattaa pankkiunioni valmiiksi. Pankkiunioni koostuu tällä hetkellä yhteisestä sääntökirjasta, yhteisestä valvonnasta ja yhteisestä kriisinratkaisusta. Pankkiunionin merkittävin puuttuva elementti on yhteinen talletussuoja.

Finanssivalvonta yhtyy Suomen kantaan ja katsoo, että vastuu järjestämättömien lainojen hoitamisesta ja vakavaraisuusvaatimusten noudattamisesta sekä asianmukaisesta riskienhallinnasta kuuluu asianomaisille pankeille myös koronaviruskriisin olosuhteissa. Finanssivalvonta korostaa tehokkaan ja ennakoivan valvonnan roolia pankkien omien toimenpiteiden rinnalla. Järjestämättömien lainojen jälkimarkkinoiden kehittäminen on tärkeää ja Finanssivalvonta tukee kaikkia mahdollisimman pitkälti markkinaehtoisuuteen perustuvia ratkaisumalleja. Finanssivalvonta katsoo, että järjestämättömien saamisten muodostaman ongelman hoitamiseksi tarvitaan raportissa mainittuja sekä lyhyen tähtäimen toimenpiteitä että rakenteellisia uudistuksia.

Järjestämättömät saamiset voivat heikentää pankin vakavaraisuutta selvästi. Pankkivalvojat seuraavat sen vuoksi tarkoin ongelmaluottojen määrää eri pankeissa ja pitävät silmällä, miten hyvin pankit arvioivat lainoihin liittyviä riskejä. He kiinnittävät huomiota myös pankkien strategiaan, hallintorakenteeseen ja prosesseihin. Järjestämättömien saamisten seuranta on osa kaikissa pankeissa suoritettavaa vuotuista valvojan arviointiprosessia.

Asianmukaiset lainojen myöntämiskriteerit ja luottoriskinhallinta ovat keskeisen tärkeitä, kun halutaan pienentää riskiä, että lainat muuttuvat järjestämättömiksi eli pankille kertyy ongelmaluottoja. Pankki voi pienentää riskiä

- myöntämällä lainaa ainoastaan asiakkaille, jotka todennäköisesti pystyvät maksamaan lainan takaisin

- seuraamalla lainatietoja, jotta vaikeuksissa olevia asiakkaita voidaan auttaa ajoissa
- tarjoamalla tilapäisiin vaikeuksiin joutuneille asiakkaille lainojen uudelleenjärjestelyä
- kirjaamalla lainoista ajoissa riittävät varaukset, jotta tappioihin pystytään varautumaan ennalta
- pyrkimällä eroon niille kertyneistä ongelmaluotoista.

Tiukat lainojen myöntämiskriteerit, asianmukainen riskienhallinta ja järjestämättömien saamisten aktiivinen ennakoiva hoito ovat erityisen tärkeitä koronaviruksen aiheuttamassa kriisitilanteessa. Kun pandemian vaikutusten lievennystoimet lakkaavat, maksuhäiriöiden määrä lähtee todennäköisesti nopeaan kasvuun.

Euroopan keskuspankki (EKP), Euroopan pankkiviranomainen (EBA), Euroopan Arvopaperimarkkinaviranomainen sekä kansalliset valvojat ovat pyrkineet helpottamaan pankkien selviytymistä kriisitilanteessa, jotta ne voivat jatkaa lainojen myöntämistä. Pankeille on muun muassa annettu mahdollisuus luokitella joustavasti lainoja, jos asiakkailla on vain tilapäisiä maksuvaikeuksia. Vaaditaan kuitenkin valppautta, jotta jousto ei johda siihen, että pankit tukevat elinkelvottomia yrityksiä lykkäämällä niiden lainojen kirjaamista järjestämättömiksi.

EKP on laatinut pankeille ohjeet ongelmaluottojen käsittelyyn ja asianmukaisten varausten tekemiseen.

EBA on laatinut pankeille runsaasti ohjeistusta järjestämättömien lainojen vähentämiseksi. Ohjeet järjestämättömien saamisten ja lainanhoitojoustosaamisten käsittelystä määrittelee luottolaitosten riskienhallintakäytännöt, joita sovelletaan järjestämättömiin saamisiin ja lainanhoitojoustosaamisiin sekä ulosmitattuihin omaisuuseriin. Ohjeissa annetaan toimivaltaisille viranomaisille myös ohjeita luottolaitosten järjestämättömiä saamisia ja lainanhoitojoustosaamisia koskevien riskinhallintakäytäntöjen, linjausten, prosessien ja menettelyjen arviointiin osana valvojan arviointiprosessia.

EBAn luotonantoa ja -valvontaa koskevissa ohjeissa selkeytetään mm. luottojen myöntämisen ja päätöksentekoprosessin sisäistä hallintoa ja valvontakehikkoa, täsmennetään lainanottajan luottokelpoisuuden arviointia koskevia vaatimuksia luotonmyöntöhetkellä kuluttajille ja yrityksille sekä asetetaan vaatimuksia arvioinnissa käytettäville tiedoille. Lisäksi ohjeissa asetetaan valvontaodotukset lainojen riskipohjaiselle hinnoittelulle ja annetaan ohjeita mm. kiinteän ja irtaimen omaisuuden arvostusmenetelmistä luoton myöntämishetkellä ja omaisuuden arvon seurannasta ja uudelleenarvioinnista. Ohjeissa on myös täsmennyksiä mm. jatkuvaan luottoriskien seurantaan.

EBAn ohjeilla covid-19-kriisin vuoksi lainan takaisinmaksuihin sovellettavista lainsäädännöllisistä ja muista kuin lainsäädännöllisistä lykkäyksistä lisätään joustavuutta covid-19-kriisin seurausten hallitsemiseksi ja tehdään pankkien toimintaan liittyviä huojennuksia. Ohjeet määrittelevät vaatimukset, jotka lainsäädännöllisten ja muiden kuin lainsäädännöllisten

lykkäysten on täytettävä, jotta automaattista uudelleenluokittelua laiminlyönniksi ja ahdingosta johtuvien uudelleenjärjestelytoimien automaattista arviointia ei tarvitse soveltaa.

EBAn ohjeet on implementoitu Finanssivalvonnan määräyksiin ja ohjeisiin.

FINANSSIVALVONTA

Helsingissä 12.3.2021

Sähköisesti allekirjoitettu

Jyri Helenius
apulaisjohtaja

Torsten Groschup
johtava riskiasiantuntija